

GEWELD TEGEN KINDEREN IN SURINAME

MOEDERS ONDERZOEK

Uitgevoerd in opdracht van
De Nationale Assemblée
met de ondersteuning van
UNICEF Suriname.
Dr. Julia Terborg,
Institute for Graduate Studies

Boodschap van de United Nations Children’s Fund (UNICEF)

Toegewijd aan het aanwenden van de kracht van data als een veranderingsstrategie ben ik verheugd met dit rapport over Geweld tegen Kinderen (Violence Against Children; VAC) in Suriname. In samenwerking met De Nationale Assemblée en het Institute for Graduate Studies (IGSR), heeft UNICEF dit landelijk onderzoek ondersteund om kwantitatieve en kwalitatieve data te verzamelen en om de onderliggende oorzaken van geweld te begrijpen.

veilige ruimten, een geweldloze leeromgeving en geboorteregistratie. Ik ben ervan overtuigd dat de resultaten van dit onderzoek, discussies en beloften op gang zullen brengen om geweld aan te pakken en te garanderen dat elk kind zich veilig voelt thuis, op school en in hun gemeenschap.

Ik bedank de moeders, kinderen, leerkrachten en participanten voor hun tijd en hun belangrijke bijdrage in het genereren van data en het delen van hun ervaringen. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de voorzitter van de Nationale Assemblée, Mevr. Jennifer Geerlings-Simons, voor haar inspanningen om het vraagstuk van geweld hoog op de agenda te plaatsen. Ik bedank ook het IGRS onderzoeksteam voor het professioneel verrichten van dit baanbrekend werk onder leiding van Dr. Julia Terborg en de Directeur van het IGSR, de heer Danny Lachman.

Deze samenvatting geeft een beknopt beeld van de belangrijkste resultaten, conclusies en aanbevelingen die uit het onderzoek zijn gekomen. Het volledig rapport, bestaande uit diverse deel rapporten, zal binnenkort beschikbaar zijn op onze website of in hardcopy.

Geweld tegen kinderen kan nimmer gerechtvaardigd worden. Wij– particuliere bedrijven, studenten- en jeugdorganisaties, gemeenschappen, ouders en elke Surinaamse burger- hebben met ons allen een rol te vervullen. We kunnen geen passieve toeschouwers zijn. We moeten allen betrokken zijn in verandering van gedrag, vermindering van ongelijkheden en ontwikkeling en versterking van een sociale structuur voor de bescherming en realisatie van kinderrechten.

Laten we onze krachten bundelen om een veilig Suriname te creëren voor elk kind om zich optimaal te ontwikkelen!

Ms. Sylvie Fouet
Country Representative
UNICEF Guyana & Suriname

VAC is een stille epidemie. Sociale stigma, gebrek aan diensten en de heersende opvatting dat geweld in sommige vormen acceptabel is – dragen allen bij aan de verborgen aard van misdrijven tegen kinderen. In Suriname is de prevalentie van geweld waar kinderen mee te maken krijgen, hoog. Volgens MICS 2010, zijn 86% van de kinderen (leeftijd 2-14 jaar) slachtoffer geworden van tenminste één vorm van gewelddadige mentale of fysieke bestraffing door een lid van het huishouden. 6 op 10 kinderen zijn slachtoffer van enige vorm van lijfstraffen.

Deze studie is een mijlpaal voor het land en een belangrijke stap om de stilte rond VAC te doorbreken. Met haar 5-jarig samenwerkingsprogramma voor de periode 2017-2021 met de overheid van Suriname, ondersteunt UNICEF een “veilig en rechtvaardig” Suriname, met de focus op het aanpakken van de alarmerende situaties van geweld, exploitatie, misbruik en verwaarlozing van kinderen om zodoende een bijdrage te leveren aan de bevordering van een kindvriendelijke omgeving waarin kinderen zich ten volle kunnen ontwikkelen.

Eén van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals,SDG’s), heeft als belangrijke prioriteit de bestrijding van geweld en de bescherming van kinderen tegen geweld. Vijf doelen en elf subdoelen zijn gericht op de aanpak van geweld of misbruik, mensenhandel, seksuele en overige vormen van exploitatie, schadelijke praktijken en kinderarbeid, samen met de bevordering van

Inhoudsopgave

Samenvatting	
Sociaal demografische kenmerken van de onderzoekspopulatie	4
Moeders naar etnische afkomst	4
Moeders naar hoogst genoten opleiding	5
Moeders naar inkomens situatie	5
Moeders naar soort gezin	5
Resultaten	
Omvang van geweld tegen kinderen	6
Zelfrapportage geweld tegen kinderen in huis	6
Ouder discipline	6
Ervaringen en attitudes met betrekking tot lijfstraffen	7
Opvoeding kinderen moeilijker dan vroeger	7
Goede redenen om het kind pakslaag tegen	7
Definities van mishandeling	8
Gewenste disciplineringsmethoden	9
Geschikte straffen	9
Redenen voor niet gewelddadige straffen	9
Seksueel geweld	10
Seksuele opvoeding	10
Opvattingen over melden seksueel geweld	10
Preventie en aanpak van geweld tegen kinderen	11
Conclusies	14
Aanbevelingen	18
Specifieke Actiepunten op basis van Moederonderzoek	18

Samenvatting

Geweld tegen kinderen vindt vooral plaats in de directe woon- en leefomgeving van het kind, in het bijzonder binnen het gezin en de familie. Het scholierenonderzoek (Zie rapport 'Scholierenonderzoek') laat zien dat daders vaak ouders en/of directe familieleden zijn. Om het vraagstuk van geweld tegen kinderen beter te begrijpen is, als onderdeel van het landelijk onderzoek 'Geweld tegen Kinderen in Suriname', ook apart onderzoek uitgevoerd onder ouders, met name moeders, en andere vrouwelijke verzorgers. Dit 'Moeder onderzoek' is vooral bedoeld om meer inzicht te ontwikkelen in het gedrag van ouders en verzorgers, hun interactie met kinderen, in welke mate en hoe op dit interpersoonlijk niveau kinderen worden blootgesteld aan geweld.

Er is bewust gekozen om vrouwelijke ouders te bestuderen omdat moeders vooralsnog primair belast zijn met de dagelijkse zorg en opvoeding van kinderen, de meest genoemde daders zijn van geweld tegen kinderen en derhalve de belangrijkste

informatiebron. Doorgaans zijn moeders ook relatief makkelijker te bereiken in huishoudens. Een andere belangrijke overweging is voorts dat vergelijking met de 'Multi Cluster Indicator Survey' (MICS) mogelijk wordt. In dit wereldwijd onderzoek, dat ook regelmatig op landelijk niveau in Suriname wordt uitgevoerd, is de dataverzameling over kinderen ook gericht op de moeder als primaire informatiebron. 'Moeder' is in dit onderzoek gedefinieerd als: Biologische of niet biologische vrouwelijke verzorger met schoolgaande kinderen, in de leeftijdsgroep 11-18 jaar. Er is een meervoudig gestratificeerde steekproef getrokken van 600 moeders waarvan 473 zijn geïnterviewd met een semi gestructureerde vragenlijst.

De onderzochte populatie is verspreid over alle 10 districten en vooral bereikt via de scholen, en willekeurig geselecteerd uit het woonadressenbestand van de leerlingen. De steekproef is representatief, wat het mogelijk maakt om de resultaten te generaliseren naar het landelijk niveau.

Sociaal demografische kenmerken van de onderzoekspopulatie

De meeste moeders maken deel uit van de leeftijdsgroep 30-44 jaar. Het aandeel van de relatief 'oudere' moeders, leeftijd 45+ is 39%, waarvan 15% ouder is dan 49 jaar. Een deel van deze laatste groep respondenten is grootmoeder. Als het geografisch woongebied van de moeders wordt bekeken dan blijkt dat 70% woonachtig is in urbaan gebied, 20% in ruraal gebied in de kustvlakte, terwijl 10% haar verblijf heeft in het ruraal gebied in het binnenland.

De spreiding van geïnterviewde moeders of vrouwelijke verzorgers over de 10 districten is in goede verhouding met het landelijk patroon, waarbij 68% van de moeders woonachtig is in de twee dichtstbevolkte gebieden namelijk Paramaribo (44%) en Wanica (22%). De volgende 2 districten zijn Nickerie en Sipaliwini, waar respectievelijk 6% en 7% van de moeders wonen. In de overige districten varieert het aandeel van moeders van 0.6% in Coronie naar 6% in Commewijne. De variatie in etnische afkomst is min of meer in overeenstemming met landelijke patronen (MICS 2010). Het aandeel van moeders dat een Creoolse afkomst rapporteert is het grootst, na-

melijk 22%, gevolgd door Hindoestaanse en Marron moeders die met een gelijk aandeel in de steekproef vertegenwoordigd zijn, namelijk 18% om 18%. Op de vierde plaats staan moeders die zichzelf hebben geïdentificeerd als Javaan, 17%, gevolgd door moeders met een afkomst 'Gemengd', die een aandeel van 13% hebben in het totaal. Het aandeel van Inheemse moeders is relatief het kleinst, namelijk 9%.

Moeder naar etnische afkomst	
Etniciteit	Moeders
• Creool	21.8
• Hindoestaa	18.3
• Marron	18.2
• Javaan	17.0
• Gemengd	13.0
• Inheems	9.2
• Anders	0.7

De meeste moeders, 63%, geven aan Christen te zijn. Het aandeel van respondenten dat zichzelf identificeert als Hindoe of Muslim is ongeveer gelijk, respectievelijk 13% om 14%. Het opleidingsniveau van de respondenten varieert van 'geen opleiding' naar 'de universiteit'. Het aandeel van vrouwen dat nooit naar school zijn gegaan is klein, namelijk 1%. Moeders met alleen een lagere schoolopleiding maken 23% uit van het totaal. De meeste moeders, 43%, hebben als hoogst genoten opleiding het VOJ terwijl 21% aangeeft het VOS te hebben bezocht. Het aandeel van moeders met een hogere opleiding is het kleinst: 7% van heeft een HBO opleiding terwijl 2% als hoogst genoten opleiding de universiteit noemt. Moeders met de hoogste opleidingsniveaus (VOS, HBO en universiteit) wonen vooral in urbane gebieden terwijl moeders met alleen een lagere school vrijwel geheel woonachtig zijn in de rurale kustvlakte en het binnenland. Het overgrote deel van de moeders in het binnenland, 70%, heeft alleen de lagere school bezocht, terwijl 2% geen formeel onderwijs heeft genoten.

Moeders naar hoogstgenoten opleiding				
Onderwijsniveau	Urbaan	RK*	BL*	Totaal
• Nooit naaar school	0.9	1.2	2.2	1.2
• Lagere school	14.1	32.1	70.2	22.9
• VOJ (Mulo/LBGO/LTS)	44.4	52.4	14.9	42.9
• VOS	24.1	11.9	10.6	20.6
• HBO	8.8	2.4	2.1	7
• Universitair	2.6	0.0	0	1.9
• Anders	0.4	0	0	0.4
* RK = Ruraal kust BL = Binnenland				

Een groot deel van de moeders, 47%, heeft geen eigen regelmatig inkomen, waarvan 31% ten tijde van het onderzoek niet werkte, inclusief gepensioneerden, terwijl 16% geen vaste job had, en een onregelmatig inkomen genereerde door te hosselen. 42% van de vrouwen heeft een werkgever bij de overheid of andere instelling terwijl 3% in dienst is bij een gezin en 5% zelfstandig klein ondernemer is. Ongeveer twee/derde van de moeders, 65%, heeft wel een regelmatig inkomen, maar voor veel van deze vrouwen gaat het

om het inkomen van de partner. De mate waarin een regelmatig inkomen voor moeders beschikbaar is, varieert sterk naar geografisch gebied. In het binnenland en de rurale kustvlakte is het aandeel van moeders met een regelmatig inkomen circa 54%, terwijl dit percentage in het urbane gebied oploopt naar 69%. Ongeveer een derde van de moeders geeft aan dat er in het huishouden 4 kinderen of minder wonen.

Moeders naar inkomenssituatie				
	Urbaan	RK*	BL*	Totaal
• Wel regelmatig inkomen	68.6	54.7	54.3	64.7
• Geen regelmatig inkomen	29.7	43.1	45.7	33.6
* RK = Ruraal kust BL = Binnenland				

In 48% van de gezinnen wonen er 5-7 kinderen, terwijl 19% een groot gezin rapporteert waar 8 of meer kinderen deel uitmaken van het gezin. 61% van de moeders woont met partner en kinderen onder 1 dak, en maakt deel uit van wat wordt genoemd 'het kerngezin', vaak uitgebreid met andere familieleden. De overige moeders, 39%, woont of alleen met de kinderen, of woont met kinderen en andere familie.

Moeders naar soort gezin	
Soort gezin	%
Kerngezin:	
• Met partner en kinderen, andere familie	60.5
• Met kinderen en andere familie	17.9
• Alleen met kinderen	20.2

Omvang van geweld tegen kinderen

Van het totaal aantal moeders meldt 69% dat kinderen in hun gezin in het afgelopen jaar een of andere vorm van geweld hebben ervaren. Als het gaat om de hele levensperiode, stijgt de omvang van het geweld naar 78%.

Wat **psychisch geweld** betreft, zegt meer dan de helft van de moeders, 56%, dat in het afgelopen jaar minstens 1 vorm van psychisch geweld tegen een kind in het gezin is gebruikt. Het schelden tegen kinderen wordt gerapporteerd door 45% van de moeders. Het aandeel van kinderen dat getuige is geweest van ruzie tussen volwassenen of dat werd bedreigd met uithuis zetting is respectievelijk 23% en 31%.

Lichamelijk geweld in het afgelopen jaar scoort iets minder dan psychisch geweld, namelijk 51%. De meest voorkomende vormen van lichamelijk geweld zijn "pak slaag" (40%) en het toedienen van 'klappen' (27%). Ernstigere lijfstraffen, zoals schoppen en verwonden van het kind door een ouder of andere volwassenen in het huishouden, wordt gemeld door respectievelijk 3% en 2% van de moeders.

De omvang van het **seksueel geweld** tegen kinderen is 4% in het afgelopen jaar en 6% voor de gehele levensperiode. Het gaat vooral om volwassen ouders. De meldingen van moeders over het geweld dat hun kinderen is aangedaan, liggen behoorlijk lager dan wat de scholieren rapporteren (zie *Scholierenonderzoek*).

Zelfrapportage geweld tegen kinderen in huis: afgelopen jaar

• Kind is uitgescholden	45
• Kind heeft pakslaag gekregen	40
• Kind is geklapt	27
• Kind is geschopt	3
• Kind is lichamelijk verwondt	2
• Kind heeft geen eten gekregen als straf	3
• Kind is seksueel misbruikt	4

Wanneer je kinderen slaat, moet je één keer slaan. En je moet ze grondig slaan. Dat ze voelen van 'ey mi ma no moe nak mi tweede leysie moro'. En dat heb ik met haar gedaan. Dan dringt 't gelijk in al die bloedvaten in haar verstand. Precies zo heb ik haar geslagen, bont en blauw

Ouder discipline

Bij disciplineren van kinderen gebruiken ouders en/of verzorgers verschillende straffen, namelijk niet gewelddadige disciplineren, psychologisch agressieve disciplineren en/of lichamelijke disciplineren/lijfstraffen. In dit onderzoek komen alle soorten van ouderdisciplineren van kinderen naar voren. Door individuele en groepsgesprekken met ouders is getracht meer inzicht te ontwikkelen in de houdingen, percepties maar ook dagelijkse ervaringen van ouders bij het opvoeden/disciplineren van kinderen en de sociaal-culturele achtergronden van het wel of niet gebruiken van geweld.

Meer dan drie-vierde van de ouders, 76%, is van mening dat het opvoeden van kinderen thans moeilijker is dan vroeger, wat vooral toegeschreven wordt aan: verlies van respect voor ouders, afgenomen sociale controle op kinderen, minder aandacht van ouders voor kinderen door toegenomen economische druk, drugs-alcohol gebruik door ouders, blootstelling van kinderen aan sociale media en de mondigheid van kinderen.

Ongeveer de helft van ouders, 51%, is tevens van oordeel dat ouders tegenwoordig weinig tijd geven aan hun kinderen. 'Verwaarlozing van kinderen' werd dan ook geïdentificeerd als een van meest voorkomende maatschappelijke problemen. Zowel emotionele verwaarlozing - geen tijd en aandacht voor kinderen - alsook fysieke verwaarlozing vanwege armoede, worden genoemd.

Ervaringen en attitudes met betrekking tot lijfstraffen

• Heeft zelf pakslaag gehad	86%
• Frequent en regelmatig lijfstraffen in eigen jeugd	66%
• Is mishandeld in eigen jeugd	14%
• Thuissituatie was onveilig	6%
• Pakslaag was nuttig	63%

Vroeger was het zo. De kinderen werden geslagen, zeg maar mishandeld. Discipline moest bijgebracht worden. En dan is er dat spreekwoord: *'Tranga ne tja kow go na pen'*.

De meeste ouders erkennen dat de tijden zijn veranderd en dat in tegenstelling tot vroeger kinderen meer ruimte moeten krijgen om een eigen mening te hebben en mondig te zijn. Tegelijkertijd geven ze aan dat daar voorwaarden aan verbonden zijn en dat de grenzen door de ouders moeten worden bepaald. Deze houding is goed weerspiegeld in de bevinding dat 63% van de ouders vindt dat kinderen niet ongelimiteerd hun mening mogen geven omdat hierdoor 'brutaliteit' en 'vrijpostigheid' wordt gestimuleerd. Het overgrote deel, 85%, van de ouders is dan ook van mening dat besluitvorming over kinderen primair bij de ouders ligt. In dit verband is een veel gehoorde opvatting onder ouders dat het vraagstuk van kinderrechten eenzijdig wordt belicht omdat in de voorlichting en promotie van kinderrechten er onvoldoende of geen aandacht wordt besteedt aan plichten van kinderen.

Ik heb twee kinderen, m'n kleindochter, ze wordt 6 jaar en me kweek zoontje die is negen jaar. Ze luisteren niet. Vreselijke kinderen. Ik huil soms tranen. Ik takel ze vreselijk af. Ik gooi ze, verleden heb ik één in de wasmachine gegooid. Ik zeg je gaat het gelijk afluken. Ze zijn zo erg geworden. Die kinderen vechten constant. Ik ben een patiënt, ik heb last van hoge bloed.

Opvoeding kinderen moeilijker dan vroeger

Problemen:

- Ouders hebben weinig tijd voor hun kind
- Ouders werken buitenshuis
- Geen sociale controle meer
- Kinderen zijn mondig / geen respect voor ouderen
- Sociale media
- Alcohol en drugsgebruik ouders
- Mentale stress

Ervaringen van ouders met 'pak slaag' in eigen jeugd

Ruim 86% van de ouders heeft 'pak slaag' gehad in de eigen jeugd, waarvan 66% dit 'pak slaag' regelmatig heeft ervaren. De meerderheid van de moeders, 63%, geeft aan dat het 'pak slaag' nuttig was. Eén op de vijf moeders, 20%, heeft het 'pak slaag' niet als positief ervaren waarbij 14% van mening is dat ze als kind zijn mishandeld door hun ouders en/of verzorgers, terwijl 6% de thuissituatie in het gezin van oorsprong als onveilig heeft ervaren. Ouderlijk gedrag is in vergelijking met vroeger veranderd. Als ouders de huidige opvoeding van hun kinderen vergelijken met hoe ze zelf zijn opgevoed, dan zijn vrijwel alle ouders het erover eens dat er nu veel minder toepassing is van lijfstraffen dan vroeger. Ouders beseffen dat kinderen nu meer beschermd zijn en dat slaan, zeker op school, niet meer vanzelfsprekend is.

Goede redenen om het kind pakslaag tegen: 76%

Lijfstraffen zijn gerechtvaardigd als:

- Kind is brutaal en vrijpostig, luister niet
- Kind heeft slechte schoolprestaties
- Opstandig gedrag van tieners in puberteit
- Kinderen hebben gevaarlijk gedrag
- Om respect af te dwingen
- Om slecht gedrag van jongsaf af te leren
- Het kind gelijk hard af te schrikken
- Het kind duidelijk maken wat zijn of haar plaats is

Definities van mishandeling

De mate waarin ouders geweld tegen kinderen categoriseren als kindermishandeling is sterk variërend. De meeste ouders zijn van mening dat lijfstraffen tegen kinderen gerechtvaardigd zijn als het kind zich ‘slecht gedraagt’. Het slaan wordt gezien als een acceptabel middel om: ‘*respect af te dwingen*’, ‘*slecht gedrag van jongsaf af te leren*’, ‘*het kind gelijk hard af te schrikken*’, ‘*het kind duidelijk maken wat zijn of haar plaats is*’. Ouders die lijfstraffen pertinent afkeuren vormen een minderheid.

De meeste ouders maken wel een onderscheid tussen ‘pak slaag’ en mishandeling, waarbij straffen worden gekwalificeerd als mishandeling als er letsel is. Sommige ouders houden er rekening mee dat ‘pak slaag’ kan resulteren in letsel, en hebben daar geen problemen mee zolang dit gewelddadig ‘pak slaag’ beperkt is tot een incident en geen regelmatig patroon is.

Een ander deel van de moeders heeft wel begrip voor lijfstraffen maar wijst deze gewelddadige opvoedingsmethoden af, waarbij diverse argumenten worden aangehaald, o.a.: ‘*het beter is om met het kind te praten*’, ‘*het kind kan een ongeluk krijgen*’, ‘*het kind is nog te klein om te begrijpen*’, ‘*slaan heeft geen zin*’, ‘*het kind krijgt vrees voor de ouder*’.

Mn dochtertje is 9 jaar. Zij is ook zo een beetje mondig. Een beetje brutaal. Ik praat meer , Ik hou niet van slaan. Maar wanneer ik echt boos ben of ze TE gemaakt heeft dan sla ik haar mischien voor al die keren. En dat is eigenlijk niet goed.

Drie vierde van de ouders, 76%, is van mening dat ouders soms goede redenen hebben om een kind een ‘pak slaag’ te geven. Belangrijkste redenen die naar voren komen en die te maken hebben met gedrag van het kind: ‘Kind is brutaal en vrijpostig’, ‘kind heeft slechte schoolprestaties’, ‘opstandig gedrag van tieners in de puberteit’, ‘kinderen hebben gevaarlijk gedrag’.

De meeste ouders zijn van mening dat lijfstraffen begrepen moeten worden tegen de achtergrond van specifieke omstandigheden, en nauw samenhangen met situationele factoren die resulteren in de toepassing van geweld. Specifieke omstandigheden hebben deels te maken met het gedrag van het kind en deels met condities van de ouder. Kinderen met ‘gedragsproblemen’ (agressief, anti sociaal en/of gevaarlijk gedrag), kunnen bij ouders die in een specifieke situatie verkeren (een bezwaarde mentale toestand van de ouder door moeheid, stress, bezorgdheid) ervoor zorgen dat de ouder controle verliest en gewelddadig reageert.

Gewenste disciplineringsmethoden

Vrijwel alle ouders zijn het eens met de stelling, 98%, dat ‘*alle ouders het beste willen voor hun kinderen*’. Het gebruik van lichamelijk – en of psychisch geweld tegen kinderen, sluit niet uit dat de meeste ouders ook positieve stimulering geven aan kinderen.

Op de vraag aan ouders om drie disciplineringsmethoden te noemen die gebruikt kunnen worden bij straffen van kinderen kiest meer dan drie vierde van de ouders, 78%, voor ‘praten met het kind’. In het algemeen kan gesteld worden dat het overgrote deel van de ouders bij disciplineren van kinderen niet in eerste instantie denkt aan gewelddadige straffen waarbij er lichamelijk of psychisch geweld wordt gebruikt. De nadruk ligt op niet gewelddadige methoden door beperken van de privileges, waaronder het verbod om met vrienden te bemoeien (38%), ‘het afpakken van de telefoon’ (29%) en verbod om ‘uit te gaan’ (26%) of verbod op gebruik van internet (35%).

In het algemeen erkennen ouders dat het ze niet altijd lukt om het streven van niet gewelddadige straffen consistent na te leven. Opvallend is voorts dat ouders het belang van ‘pak slaag’ onderstrepen als praten niet helpt. Tegenover een meerderheid die kiest voor deze niet gewelddadige straffen is er een minderheid die toch ook aangeeft dat ze als straf gebruik zouden maken van “pak slaag” (13.3%), ‘het kind brengen naar de kinderpolitie’ (11.4%).

Geschikte straffen	
Meeste moeders gebruiken gewelddadige en niet gewelddadige methoden:	
• Praten met het kind	78%
• Verbod om met vrienden te bemoeien	38%
• Het afpakken van de telefoon	29%
• Verbod om uit te gaan	26%
• Verbod op internet	35%
• Pakslaag	13.3%
• Het kind brengen naar de kinderpolitie	11.4%

Redenen voor niet gewelddadige straffen	
• Mishandeling in eigen jeugd	
• Als mens weten dat je je kind slaat kan je in problemen komen	
• Je kan dat kind een ongeluk geven	
• Kind kan zelfmoord plegen	
• Je moet zelf kunnen beheersen	
• Je kind mag geen vrees voor je hebben	
• Als je eenmaal slaat wordt het een gewoonte	
• Slaan helpt niet	
• Schreeuwen en bedreigen is al effectief	
• Slecht voorbeeld: dat kind wordt later ook gewelddadig	

Seksueel geweld

Aan ouders is ook het vraagstuk van seksueel misbruik van kinderen voorgelegd. Alle ouders spreken hun scherpe afkeuring uit over seksueel misbruik en zijn het er over eens dat het een ernstig probleem vormt in de Surinaamse samenleving.

Hoewel de meeste ouders vinden dat seks tussen een volwassene en een kind niet acceptabel is, zijn de meeste wel van oordeel dat 'meisjes zelf aanleiding geven tot seksueel misbruik door hun gedrag en de aanstoot gevende manier waarop ze zich kleden'.

Veel ouders zijn het erover eens dat toegenomen vrijheid, voor zowel jongens als meisjes, om zich buitenshuis te bewegen, bijdraagt aan stijging van seksueel misbruik van kinderen en dat er meer druk is op kinderen om vroeg seks te hebben.

De meeste ouders zijn bekend met de praktijk van transactionele seks tussen kinderen en volwassenen, en schrijven dat deels toe aan armoede en deels aan sociale acceptatie van dit gedrag.

Seksuele opvoeding

Het overgrote deel van de ouders, 81%, is voorstander van seksuele voorlichting op school, en dan al vanaf de vijfde klas. De voorkeur voor seksuele voorlichting via de school hangt deels ook samen met het erkende beperkte vermogen van veel ouders om op een geschikte wijze over seks te praten met hun kinderen.

Meer dan 1 op de vier ouders geeft aan dat ze moeilijk over seks kunnen praten met hun kinderen (22%) of hier onzeker over zijn (7%). Vooral in kleine gemeenschappen, waar traditionele opvoedingspatronen overheersen, zijn er nog veel barrières. Maar ook als ouders van mening zijn dat ze wel over seks kunnen praten met hun kinderen is de bespreekbaarheid van seks vooral gericht op algemene waarschuwingen zoals 'begin niet aan seks, maak eerst je school af'.

Erkenning van seksuele activiteit van jongeren en praten over 'hoe om te gaan met een seksuele emoties of met seksuele partners' is nog nauwelijks onderdeel van praten over seks.

Opvattingen over melden seksueel geweld

- Seks tussen volwassene en kind niet acceptabel
- Er is geen seksueel geweld als het kind zelf ook wil: Meisjes geven zelf aanleiding gedrag en kleding
- Het is moeilijk om over seks te praten met je kinderen
- Meest genoemde reden voor zwijgen bij seksueel geweld: 'Ik wil niet bemoeien in prive zaken van anderen, vooral als het familie is
- Ontbreken lokale hulpdiensten
- Onvoldoende adequate response van lokale politie

Preventie en aanpak van geweld tegen kinderen

Meer dan drie kwart van de ouders, 76%, bevestigt dat geweld tegen kinderen in Suriname een groot probleem is.

Ongeveer 1 op de 5 ouders is bekend met gevallen van kindermishandeling die zich in het afgelopen jaar in hun directe omgeving hebben voorgedaan. In het overgrote deel van de gevallen betrof het lichamelijk geweld. Enkelingen noemden ook seksueel misbruik (2%) en geestelijke mishandeling (5%).

In drie kwart van deze gevallen is geen aangifte is gedaan terwijl er wel duidelijk sprake was van kindermishandeling. Ouders zijn doorgaans wel bereid om actie te ondernemen als ze zeker weten van geweld tegen een kind in hun directe omgeving: 45% zou de politie melden, terwijl 37% de voorkeur geeft aan praten met de ouders/familie van het kind.

Alarmerend is dat 27%, meer dan 1 op de vier ouders van mening is dat ze geen actie zouden ondernemen omdat ze niet zomaar willen bemoeien in gezinszaken van anderen (12%), niet weten wat ze zouden moeten doen (6%) of niet zeker weten wat te doen (8.4%). Meer dan de helft van de ouders, 54%, noemt als reden voor het twijfelen om op te treden: 'bang zijn om te bemoeien in gezinszaken van anderen'.

Vooral in kleine gemeenschappen, is er binnen families veel terughoudendheid in het openbaar maken van zaken die de reputatie van de familie zouden kunnen schaden. De terughoudendheid in het melden van geweld tegen kinderen komt ook tot uiting in geval van seksueel misbruik. Ongeveer 1 op de 4 ouders, 24%, geeft aan dat als het seksueel misbruik van het kind in eigen familie heeft plaatsgevonden ze niet gelijk naar de politie zouden gaan, of zouden twijfelen over wat te doen. Maar ook als sommige personen wel de stap nemen om te melden, zijn er barrières in de toegang tot de effectieve hulp, met name het ontbreken van lokale hulpverleningsdiensten of lakse houding van dienstverleners, inclusief de politie.

Ouders ervaren opvoeden van kinderen als problematisch

Meer dan drie vierde van de ouders, 76%, is van mening dat opvoeden van kinderen thans moeilijker is dan vroeger, wat vooral toegeschreven wordt aan: verlies van respect voor ouders, afgenomen sociale controle op kinderen, minder aandacht van ouders voor kinderen door druk om economisch te overleven, toegenomen drugs-alcohol gebruik door ouders, toegenomen blootstelling van kinderen aan sociale media en toegenomen mondigheid van kinderen. Ouders ervaren in hun directe omgeving zowel emotionele verwaarlozing- geen tijd en aandacht voor kinderen- als ook fysieke verwaarlozing van kinderen, vanwege armoede.

Ouders wensen gebalanceerde aanpak van 'kinderrechten'

De meeste ouders erkennen dat tijden zijn veranderd en dat in tegenstelling tot vroeger kinderen meer ruimte moeten krijgen om een eigen mening te hebben en mondiger te zijn. Tegelijkertijd geven ze aan dat er voorwaarden zijn en dat de grenzen door ouders moeten worden bepaald. De meerderheid van ouders, 63%, vindt dat kinderen niet ongelimiteerd hun mening mogen geven omdat hierdoor 'brutaliteit' en 'vrijpostigheid' wordt gestimuleerd. Het overgrote deel, 85%, van de ouders is dan ook van mening dat besluitvorming over kinderen primair bij de ouders ligt. De opvatting is alom dat het vraagstuk van kinderrechten eenzijdig wordt belicht omdat in de voorlichting en promotie van kinderrechten er onvoldoende of geen aandacht wordt besteedt aan plichten van kinderen.

Zelfrapportages van geweld tegen kinderen is hoog

Ouders rapporteren minder geweld tegen kinderen dan kinderen zelf, wat kan duiden op een onderrapportage. Ook als rekening gehouden wordt met onderrapportage, dan nog is de omvang van het geweld dat door ouders wordt gemeld alarmerend hoog: Meer dan de helft van de moeders heeft in het afgelopen jaar minstens 1 vorm van psychisch geweld of lichamelijk geweld tegen kinderen gemeld. Ongeveer 1 op de vier kinderen, 23%, heeft huiselijk geweld meemaakt. Verontrustend is voorts dat 4% van de moeders meldt dat in het afgelopen jaar minstens 1 kind in het gezin seksueel geweld heeft ervaren.

Gewelddadige discipline is nog steeds wijdverspreid

Gewelddadige discipline van kinderen in huis door ouders en of andere verzorgers is in Suriname onder alle groepen ouders nog zeer actueel. Geweld tegen kinderen is onderdeel van een opvoedingspraktijk waarin kinderen met toepassing van zowel lichamelijk als psychisch geweld worden gedisciplineerd. Geweld tegen kinderen is sterk gerelateerd aan opvattingen bij volwassenen/ouders over hoe kinderen moeten worden gedisciplineerd.

Er is meer psychisch geweld dan lichamelijk geweld

Bij het disciplineren van kinderen gebruiken ouders verschillende varianten van psychisch geweld. Er is vooral mild psychisch geweld gekenmerkt door het schreeuwen en gillen tegen kinderen. In mindere mate bevestigen ouders ook het gebruik van ergere vormen van psychisch geweld, door kinderen uit te schelden, te bedreigen, te vernederen en te beledigen.

Ouders vinden dat er goede redenen zijn om lijfstraffen toe te passen

Dat driekwart van de ouders vindt dat er soms goede redenen zijn om kinderen lijfstraffen toe te dienen toont aan dat er bij het overgrote deel van de ouders nog steeds de opvatting heerst dat bepaalde gedragingen van kinderen een harde, gewelddadige aanpak vereisen. Slaan lijkt dan de enige manier om vooral kinderen met gedragsproblemen onder controle te houden.

Ik zeg als je met een onvoldoende thuis komt ga ik je in mekaar slaan. Hij weet als ik boos ben ga ik hem slaan. Dan gaat hij direct goed werken.

Ouders erkennen de dunne grens tussen ouderdisciplineren en kindermishandeling

Ouders erkennen dat 'pak slaag' kan omslaan in mishandeling. In deze laatste gevallen schrijven ouders ernstig 'pak slaag' toe aan 'verlies van controle' of andere mentale toestand die grensoverschrijding veroorzaakt. De mate waarin ouders geweld tegen kinderen categoriseren als kindermishandeling is sterk variërend. De meeste ouders zijn van mening dat lijfstraffen tegen kinderen gerechtvaardigd zijn als het kind zich 'slecht gedraagt'. Lichamelijke straffen worden gekwalificeerd als mishandeling als er letsel is, en vooral als gewelddadig 'pak slaag' niet beperkt is tot een incident maar een regelmatig patroon is in de opvoeding.

Geweld tegen kinderen hangt nauw samen met opvattingen van ouders over 'slecht gedrag' van kinderen.

Bij veel ouders zijn er nog hardnekkige opvattingen over wenselijk gedrag, die niet stroken met moderne opvattingen. Zo zijn veel ouders nog van mening dat kinderen 'brutaal' en 'vrijpostig' zijn als ze een ouder tegenspreken. Of dat kinderen met de harde hand gedwongen moeten worden tot goede schoolprestaties. Ook is er een sterke neiging om vooral meisjes heel beschermd op te voeden en hard op te treden als meisjes zich niet aan de regels houden.

Ouders die geloven dat er goede redenen zijn voor slaan, zullen ook meer geneigd zijn om gewelddadige discipline toe te passen.

Kindermishandeling heeft vooral te maken met ouders die 'controle verliezen'

De meeste ouders zijn van mening dat ernstige lichamelijke straffen/kindermishandeling begrepen moeten worden tegen de achtergrond van specifieke omstandigheden, die deels te maken met het gedrag van het kind en deels met condities van de ouder. Kinderen met 'gedragsproblemen' (agressief, anti sociaal en/of gevaarlijk gedrag), kunnen bij ouders die in een specifieke situatie verkeren (een bezwaarde mentale toestand van de ouder door moeheid, stress, bezorgdheid) ervoor zorgen dat de ouder controle verliest en gewelddadig reageert.

Ouders beseffen dat lijfstraffen niet meer zo vanzelfsprekend zijn als in hun eigen jeugd

Ruim 86% van de ouders heeft 'pak slaag' gehad in de eigen jeugd, waarvan 63%, aangeeft dat het 'pak slaag' wel nuttig was, terwijl 14% van mening is dat ze als kind zijn mishandeld door hun ouders en/of verzorgers. Ouderlijk gedrag is in vergelijking met vroeger veranderd. Als ouders de huidige opvoeding van hun kinderen vergelijken met hoe ze zelf zijn opgevoed, dan zijn vrijwel alle ouders het erover eens dat kinderen nu meer beschermd zijn en dat slaan niet meer vanzelfsprekend is.

Voorlichting- en bewustwordingsactiviteiten als ook wettelijk optreden tegen geweld tegen kinderen hebben invloed op ouders

Ouders met voornemens om niet gewelddadig op te voeden, verwijzen vooral naar schoolverbod op slaan, informatie verkregen via massamedia over de negatieve effecten van slaan van kinderen, en ook naar negatieve reacties uit hun directe omgeving op gewelddadige disciplineringsmethoden. Er is een besef dat scholen kunnen optreden tegen ouders die hun kinderen slaan. Ouders verwijzen ook naar grotere sociale controle en risico van sancties, met name politie optreden, als ouders geweld gebruiken tegen kinderen. Ook de instelling van fysieke en telefonische meldpunten heeft een preventieve werking. Ouders beseffen dat er meer sociale waakzaamheid is als het gaat om bescherming van kinderen.

Negatieve houding tegenover lijfstraffen betekent niet per definitie dat er niet meer geslagen wordt

De meeste ouders hebben vooral een ambivalente houding tegenover slaan. Enerzijds houden ouders er rekening mee dat er een andere tijd is waarin slaan van kinderen minder geaccepteerd en anderzijds zijn er nog hardnekkig opvattingen dat kinderen, vooral kinderen met gedragsproblemen een harde aanpak nodig hebben. We zien dan ook tegenstrijdige resultaten. Enerzijds zegt 75% van de ouders dat er goede redenen zijn om lijfstraffen toe te passen en anderzijds zegt 75% van de ouders ook dat het beter is om niet gewelddadige straffen toe te passen.

Ouders zijn voorstanders van niet gewelddadige discipline

Ook als ouders slaan en schreeuwen, dan nog zijn ze voorstander van niet gewelddadige discipline. Vrijwel alle ouders zijn het eens met de stelling, 98%, dat *'alle ouders het beste willen voor hun kinderen'*. Op de vraag aan ouders om de meeste geschikte disciplineringsmethoden te noemen ligt de nadruk op niet gewelddadige methoden, in het bijzonder 'praten met het kind' (78%), beperken van de privileges, met name verbod om met vrienden te bemoeien (38%), 'het afpakken van de telefoon' (29%) en verbod om 'uit te gaan' (26%) of verbod op internet (35%).

Lichamelijk – en of psychisch geweld gaat gepaard met positieve stimulering

Resultaten wijzen voorts uit dat gewelddadig optreden samengaat met positieve stimulering, en dat vrijwel alle ouders melden dat ze kinderen ook complimenten of beloningen geven bij goed gedrag. Dit resultaat wordt ook door kinderen zelf bevestigd in het scholieren onderzoek. Deze inconsistentie kan wijzen op het aanwezig zijn van goede intentie maar tegelijkertijd onvoldoende kennis en vaardigheid om alternatieve niet gewelddadige methoden toe te passen.

Niet alle vormen van seksueel geweld tegen kinderen worden door ouders afgekeurd

Ouders spreken in net algemeen hun scherpe afkeuring uit over seksueel misbruik van kinderen en zijn het er over eens dat het een ernstig probleem vormt in de Surinaamse samenleving. Tegelijkertijd is er geen eenduidige definitie van 'kind', noch van seksueel misbruik. Terwijl verkrachting, incest, seksueel misbruik van kleine kinderen door volwassenen pertinent worden afgekeurd, is er vaak wel acceptatie of sluit men de ogen voor andere, veel vaker voorkomende, vormen van seksueel misbruik zoals 'seksueel molest', 'transactionele seks of jeugdprostitutie' als ook 'seksuele relaties (kortstondig of duurzaam) tussen jonge meisjes (< 16 jaar) en oudere mannen. De sociale acceptatie van deze vormen van seksueel geweld tegen kinderen hangt nauw samen met de wijd verspreide opvatting dat 'als kinderen 'vrijwillig' seks hebben, er geen sprake is van seksueel misbruik of geweld'.

Ouders zijn voorstanders van seksuele opvoeding op school

Het overgrote deel van de ouders, 81%, is voorstander van seksuele voorlichting op school, en dan al vanaf de vijfde klas. De voorkeur voor seksuele voorlichting via de school hangt deels ook samen met het erkende beperkte vermogen van veel ouders om op een geschikte wijze over seks te praten met hun kinderen. Meer dan 1 op de vier ouders geeft aan dat ze moeilijk over seks kunnen praten met hun kinderen (22%) of hier onzeker over zijn (7%). Vooral in kleine gemeenschappen, waar traditionele opvoedingspatronen overheersen zijn er nog veel barrières.

Ouders ondernemen geen actie en/of melden niet uit vrees voor repercussies

Meer dan drie kwart van de ouders, 76%, bevestigt dat geweld tegen kinderen in Suriname een groot probleem is. Ongeveer 1 op de 5 ouders is bekend met gevallen van kindermishandeling die zich in het afgelopen jaar in hun directe omgeving hebben voorgedaan. Ouders zijn doorgaans wel bereid om actie te ondernemen als ze zeker weten van geweld tegen een kind in hun directe omgeving: 45% zou de politie melden, terwijl 37% de voorkeur geeft aan praten met de ouders/familie van het kind. Alarmerend is dat 27%, meer dan 1 op de vier ouders van mening is dat ze geen actie zouden ondernemen en noemen als belangrijkste redenen 'vrees voor repercussies bij bemoeien in gezinszaken van anderen'. Vooral in kleine gemeenschappen, is er binnen families veel terughoudendheid in het openbaar maken van zaken die de reputatie van de familie zouden kunnen schaden.

Enkele conclusies

- Alle ouders willen beste voor hun kinderen
- Ouders beseffen dat lijfstraffen niet meer zo vanzelfsprekend zijn als in hun eigen jeugd
- Ouders zijn voorstanders van niet gewelddadige discipline
- Ouders zijn voorstanders van seksuele opvoeding op school
- Voorlichting- en bewustwordingsactiviteiten als ook wettelijk optreden tegen geweld tegen kinderen hebben invloed op ouders

Aanbevelingen

Voor een uitgebreide bespreking van aanbevelingen wordt verwezen naar het deel rapport ' Nationale response in relatie tot GC13, Beleid en wetgeving', met nadruk op:

1. Publieke voorlichtings-en bewustwordingscampagnes
2. Capaciteitsversterking ouders
3. Ontwikkelen van beleid en programmas voor 'Participatie ouders' voor ontwikkeling en versterking van ' Veilige Scholen'
4. Herziening en verscherping relevante wetgeving
5. Verscherping toezicht en controle op naleving wetgeving
6. Capaciteitsversterking dienstverleners
7. Ontwikkelen en beleid voor versterking gezinnen
8. Instelling onafhankelijk Instituut 'Kinderbescherming'
9. Decentralisatie van dienstverlening 'Kinderbescherming',
10. Creëren c.q. uitbreiden van makkelijke toegang tot meldpunten en klachten procedures

Specifieke Actiepunten op basis van Moederonderzoek

Korte termijn

1. Publieke presentatie van resultaten gericht op informeren van sleutelpersonen en stimuleren van ontwikkelen van beleid en programmas, o.a. voor ouders/verzorgers
2. Verspreiding van de resultaten van het onderzoek, in de vorm van fact sheets, naar alle relevante stakeholders gericht op versterken van de maatschappelijke discussie
3. Formele instelling van een interministeriele 'Raad Kinderbescherming' (in navolging van mapping 'Kinderbeschermingssysteem', zie rapport J.Terborg, 2015)
4. Instellen van meerdere 'Meldpunten Kinderbescherming', in navolging initiatief Ministerie van Justitie en Politie
5. Starten van voorbereidingen voor het opzetten van een onafhankelijk Nationaal Instituut Kinderbescherming, waarin aparte aandacht voor 'Ontwikkeling en uitvoering van 'Ouder programma's.
6. Starten van een nationale voorlichtings- en bewustwordings campagne, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van resultaten onderzoek: onderdeel van deze campagne kunnen zijn:
 - TV- documentaire, tentoonstelling, bill boards, etc.
7. Bespreking van resultaten onderzoek in de DNA en ontwikkelen van concept wetgeving gericht op structurele versterking gezinnen in preventie en aanpak geweld tegen kinderen
8. Versterking van de afdeling 'Maatschappelijke Dienst' van Jeugdzaken van het Korps Politie Suriname op het gebied van opvang en begeleiding van kinderen met verhoogd risico op geweld, en begeleiding van hun ouders /verzorgers
9. Versterking van lopende programma's gericht op versterking 'Veiligheid op scholen'.
10. Versterking van lopende programma's gericht op versterking ouders in 'Geweldloze opvoeding van kinderen'.
11. Integratie van principes en richtlijnen van 'Comprehensive Sexuality Education (CSE) in het 'Basic Life Skills' curriculum voor zowel GLO als VOJ onderwijs
12. Vooruitlopend op integratie van CSE in het BLS-curriculum, promoten van seksuele voorlichting op scholen

'We know enough now to stop hitting our children. Of 55 original studies on externalising behaviour, the overwhelming majority (42 studies) found that physical punishment predicted increases in externalising behaviour, including aggression and conduct problems, increases in delinquency and antisocial behaviour, lower trustworthiness and higher levels of Oppositional Defiant Disorder'.

Gershoff (2010)

Institute for Graduate
Studies and Research
Exceeding Excellence

